

Debata „Stan i potrzeby rozwojowe kolei w Polsce”

Prezentacja PKP Intercity: Rozwój przewozów międzywojewódzkich

Marek Chraniuk, Warszawa, styczeń 2021 r.

W ostatnich kilku latach byliśmy świadkami dynamicznego rozwoju rynku kolejowych przewozów pasażerskich. Polacy w coraz większym stopniu przekonują się do kolei. W 2019 roku z tego środka transportu skorzystało ponad 335 milionów pasażerów, podczas gdy w 2015 roku było to jeszcze 280 mln osób. Wzrost w tym czasie wyniósł 20%.

Udział PKP Intercity w rynku

Na przykładzie wyników PKP Intercity możemy mówić o jeszcze większej dynamice wzrostu w przypadku połączeń międzywojewódzkich. Jeszcze w 2015 roku pociągami PKP Intercity podróżowało 31,2 mln pasażerów, w 2019 roku zaś już blisko 49 mln, co oznacza wzrost o blisko 57%. Dynamika wzrostu popularności usług narodowego przewoźnika kolejowego utrzymywała się w latach 2016-2018. W 2018 roku pociągami PKP Intercity podróżowało ponad 46,1 mln pasażerów, co stanowi niemal 8% wzrostu w stosunku do 2017 roku. Wtedy z usług przewoźnika skorzystało 42,8 mln osób. W 2017 roku z kolei, pasażerów PKP Intercity było aż o 4,3 mln więcej niż w 2016 roku, kiedy to przewoźnik miał 38,5 mln pasażerów.

O rozwoju przewozów międzywojewódzkich w ostatnich latach świadczy także udział PKP Intercity w rynku kolejowych przewoźników pasażerskich. Pod względem liczby przewożonych pasażerów w stosunku do ogólnej liczby pasażerów transportu kolejowego w Polsce przewoźnik zajmował czwarte miejsce w latach 2012-2013 i 2015-2016. Od 2017 do 2019 roku PKP Intercity utrzymuje się na trzeciej pozycji ze średnim udziałem w rynku na poziomie 14,5%. Jeszcze w 2014 roku udział wynosił 9,5%.

Pod względem pracy przewozowej PKP Intercity zajmowała w latach 2012-2019 pierwszą pozycję. Od 2017 roku udział pracy przewozowej PKP Intercity wobec innych przewoźników przekracza co roku 50%. Oznacza to, że PKP Intercity przewozi największą liczbę pasażerów na najdłuższych dystansach (pasażerokilometry). Narodowy przewoźnik przy wzroście pracy eksploatacyjnej na poziomie blisko 34% (2019 względem 2015) odnotował wzrost liczby pasażerów o blisko 57% (2019 względem 2015).

Wpływ epidemii na wyniki PKP Intercity

Dynamiczny wzrost popularności polskiej kolei i usług PKP Intercity czasowo wstrzymała epidemia koronawirusa. Epidemia i związane z nią ograniczenia w przemieszczaniu się wpłynęły na intensywność podróży Polaków i tym samym liczbę pasażerów pociągów PKP Intercity. W 2020 roku z usług przewoźnika skorzystało blisko 26,7 mln pasażerów, co stanowi 45% spadku w stosunku do 2019 roku (48,9 mln pasażerów).

Proces powrotu pasażerów do pociągów w takiej liczbie, jaką notowaliśmy przed epidemią wymaga czasu. Przekonywać do tego będzie stały rozwój kolei jako bezpiecznego, przewidywalnego i komfortowego środka transportu.

Intensywne inwestycje taborowe

W tym celu, mimo utrudnionej sytuacji rynkowej, PKP Intercity zgodnie z planem kontynuuje inwestycje w unowocześnienie floty swoich pociągów. W 2021 rok przewoźnik wszedł z zakontraktowanymi umowami o łącznej wartości ponad 5 mld zł brutto w ramach największego w historii spółki programu inwestycyjnego „PKP Intercity - Kolej Dużych Inwestycji” wartego 7 mld zł, którego celem jest modernizacja i zakup nowego taboru oraz dalsze podnoszenie komfortu podróży. PKP Intercity odebrało już 46 proc. pojazdów zaplanowanych do zakupu lub modernizacji w programie. Po zakończeniu programu w 2023 r. tabor przewoźnika będzie w 80 proc. nowy lub zmodernizowany.

2020 rok przyniósł zakończenie realizacji dwóch kontraktów o wartości ponad miliarda złotych brutto. Do PKP Intercity trafiło 30 najnowocześniejszych w Polsce lokomotyw elektrycznych serii EU160 Griffin, które dla przewoźnika wyprodukowała firma NEWAG z Nowego Sącza. Flotę przewoźnika wzmocniło również 125 komfortowych wagonów zmodernizowanych przez bydgoską Pesę. W 2020 roku PKP Intercity odebrało ponad 130 unowocześnionych wagonów. W ramach strategii taborowej flotę przewoźnika wzmocniło już łącznie blisko 340 wagonów po modernizacji.

Na tym nie koniec inwestycji w nowoczesne wagony – w grudniu 2020 r. PKP Intercity podpisało wartą ponad 540 mln zł brutto umowę z Konsorcjum Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego „Mińsk Mazowiecki” S.A. oraz Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A. na modernizację kolejnych 125 wagonów. PESA modernizuje dla przewoźnika wagony w ramach jeszcze dwóch kontraktów, wartych razem blisko 560 mln zł brutto. Obejmują one unowocześnienie łącznie 120 pojazdów. PKP Intercity odebrało już pierwsze wagony z tej puli. Kolejne będą systematycznie trafiać do przewoźnika w trakcie 2021 roku. W najbliższych miesiącach park taborowy przewoźnika zaczyna wzmocniać także pierwsze z 81 nowych wagonów, które w ramach wartego niemal 700 mln zł brutto kontraktu dla PKP Intercity produkuje H. Cegielski Fabryka Pojazdów Szynowych w Poznaniu.

W 2021 roku flotę przewoźnika wzmocnią także elektryczne zespoły trakcyjne (EZT) - pierwsze dwa z 14 pojazdów serii ED74, które modernizuje Konsorcjum Pojazdy Szynowe PESA Bydgoszcz S.A. oraz Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego „Mińsk Mazowiecki” S.A. oraz pierwsze dwa z 12 EZT typu FLIRT z miliardowego kontraktu zawartego przez przewoźnika ze Stadler Polska.

Efekty inwestycji już widoczne

Roczny rozkład jazdy na sezon 2020/2021, który wszedł w życie 13 grudnia 2020 roku, przyniósł widoczne efekty programu modernizacji polskiej kolei – zwiększył się komfort podróżowania dzięki obsłudze coraz większej liczby pociągów nowym lub zmodernizowanym taborem. W kategorii połączeń ekonomicznych wzrosła liczba pociągów IC kosztem składów TLK. Zwiększył się udział kategorii IC wśród pociągów jeżdżących m.in. z i do Poznania, Szczecina, Bydgoszczy, Lublina, Białegostoku, Olsztyna i Zielonej Góry. Unowocześniana flota wykorzystuje zmodernizowane linie kolejowe, zapewniając krótsze czasy przejazdu na wielu popularnych trasach, m.in. Warszawa – Trójmiasto, Trójmiasto – Kraków, Trójmiasto – Wrocław, Poznań – Wrocław, Kraków – Katowice, Kraków – Wrocław czy Wrocław – Lublin.

Pasażerowie doceniają efekty inwestycji – rośnie zadowolenie z podróży

Pasażerowie dostrzegają, że realizowane od kilku lat intensywne inwestycje w unowocześnienie floty PKP Intercity przekładają się bezpośrednio na satysfakcję z podróży i jej komfort. Przeprowadzane od 2013 roku cykliczne badania poziomu satysfakcji pasażerów z podróży pociągami PKP Intercity pokazują, że ostatnie 7 lat to wielka zmiana na plus w oczach podróżnych. Obecny wskaźnik satysfakcji wynosi 75 punktów procentowych (obliczany jako różnica między procentem pasażerów wskazujących najwyższe oceny a wskazującymi najniższe) i jest o 4 p.p. wyższy niż rok wcześniej. Szczególnie dużą różnicę widać, gdy porówna się obecne wyniki z tymi z pierwszego badania, przeprowadzonego w 2013 roku. Wówczas wskaźnik satysfakcji wyniósł 33 p.p. Zadowolenie z usług PKP Intercity wzrosło więc od tego czasu aż o 42 p.p.

Podróżni bardzo wysoko oceniają satysfakcję z komfortu przejazdu - wskaźnik satysfakcji w tej kategorii wyniósł w ostatnim badaniu 78 p.p i w ciągu roku poprawił się o 10 p.p. Od 2013 roku satysfakcja z komfortu podróży wzrosła aż o 52 p.p. (wówczas wyniosła zaledwie 26 p.p.).

Ambitny plan rozwoju na lata 2021-2030

Najbliższa dekada przyniesie dynamiczny rozwój kolejowych przewozów pasażerskich w Polsce. Rozwój kolei oraz związane z tym liczne korzyści dla pasażerów będą efektem podpisanej między przewoźnikiem a Ministerstwem Infrastruktury nowej, dziesięcioletniej umowy dot. świadczenia usług publicznych. Przedmiotem umowy PSC (z ang. Public Service Contract) jest świadczenie przez PKP Intercity usług publicznych w zakresie międzywojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich w latach 2021 – 2030. Wartość umowy wynosi 21,091 mld zł. Celem porozumienia jest zwiększenie udziału transportu kolejowego w rynku przewozów pasażerskich i dalszy rozwój kolei jako najbardziej ekologicznego środka transportu zbiorowego.

Zwiększanie dostępu do kolei

Dzięki nowej dziesięcioletniej umowie PSC i działaniom podjętym w jej ramach zwiększy się dostęp do kolei, co będzie miało duże znaczenie dla zwiększania mobilności społeczeństwa i tym samym walki z wykluczeniem transportowym. W ten sposób odbudowana zostanie rola kolei jako środka transportu pierwszego wyboru w przewozach dalekobieżnych dla jak największej liczby mieszkańców kraju. Plany PKP Intercity zakładają osiągnięcie liczby ponad 74 mln pasażerów w 2030 roku.

Zwiększanie dostępności komunikacyjnej będzie kontynuacją procesu zachodzącego od kilku lat, ponieważ głównym zadaniem PKP Intercity jako przewoźnika dalekobieżnego jest nie tylko zapewnienie komunikacji pomiędzy dużymi miastami, ale także łączenie mniejszych ośrodków z aglomeracjami, zapewniając mieszkańcom coraz większej liczby miast i miejscowości możliwość podróży pociągami narodowego przewoźnika. Siatka połączeń PKP Intercity staje się coraz gęstsza. Jeszcze w rozkładzie jazdy 2014/2015 pociągi PKP Intercity zatrzymywały się w blisko 300 miastach i miejscowościach. W każdym kolejnym rozkładzie ta liczba systematycznie rosła dochodząc do około 420 obsługiwanych w tej chwili miast i miejscowości. Do 2030 roku planowane jest włączenie w siatkę połączeń PKP Intercity nowych miejscowości, m.in. Grudziądz, Brodnicy, Ostrołęki czy Mielca.

19 mld zł inwestycji w rozwój kolei jako ekologicznego środka transportu

Dzięki temu, że kolej ponownie będzie najchętniej wybieranym środkiem transportu do podróży długodystansowych, zmniejszy się negatywne oddziaływanie na środowisko (redukcja

śladu węglowego pochodzącego z transportu) poprzez przyciągnięcie osób dotychczas korzystających z transportu indywidualnego. Kolej jest bowiem najbardziej ekologicznym środkiem transportu zbiorowego. Charakteryzuje się ponad 3 razy mniejszą emisją CO₂ niż transport drogowy i ponad 8 razy mniejszą emisją CO₂ niż lotniczy.

Rozwój roli kolei będzie napędzany potężnymi inwestycjami w nowoczesną flotę pociągów na kwotę ponad 19 mld zł w latach 2021-2030. PKP Intercity zakupi nowy tabor, zapewniający komfortowe i bezpieczne warunki podróżowania oraz spełniający rosnące wymagania podróżnych. Planowane inwestycje obejmują m.in.:

- Zakup 38 składów wagonowych, piętrowych typu push-pull do obsługi połączeń międzyaglomeracyjnych (np. Warszawa - Łódź, Kraków – Katowice) wraz z 45 lokomotywami wielosystemowymi dostosowanymi do prędkości 200 km/h;
- Zakup ponad 500 nowych wagonów, dostosowanych do prędkości nie mniejszej niż 200 km/h;
- modernizacja blisko 500 wagonów kursujących z prędkością 160 km/h i 200 km/h.

Rozwój kolei jako ekologicznego środka transportu oznacza także inwestycje w nowoczesne lokomotywy i elektryczne zespoły trakcyjne:

- 63 (+ opcja 32) lokomotyw wielosystemowych prowadzących pociągi z prędkością 200 km/h;
- 16 lokomotyw hybrydowych; spalinowo – elektrycznych o prędkości maksymalnej w trakcji elektrycznej 160 km/h i w trakcji spalinowej 120 km/h;
- 20 składów zespolonych o napędzie hybrydowym i prędkości max. do 160 km/h.

W efekcie flotę przewoźnika zasilą nowe elektryczne pojazdy o znacznie mniejszej emisji CO₂. Dzięki zakupom taborowym nastąpi optymalizacja czasu i komfortu podróży dzięki lokomotywowi hybrydowym wykorzystywanym na liniach zelektryfikowanych i nieelektryfikowanych. Warto podkreślić, że w 2030 roku cały tabor PKP Intercity będzie nowy lub zmodernizowany, co zapewni wysoki poziom bezpieczeństwa podróży i wygody.

Rozwój siatki połączeń i stabilna oferta

Odpowiednia liczba i jakość taboru dostosowanego do zmodernizowanych linii kolejowych pozwoli na stworzenie spójnej sieci transportowej dla całego kraju. W najbliższych latach PKP Intercity będzie pracować nad opracowaniem powtarzalnego rozkładu jazdy, który zapewni stabilną i przewidywalną ofertę dla pasażerów.

Wykorzystane zostaną kolejne efekty modernizacji linii kolejowych - rozwinie się oferta oraz zwiększy częstotliwość kursowania pociągów PKP Intercity na głównych trasach, w tym: Warszawa – Białystok, Warszawa – Lublin, Warszawa – Radom – Kielce – Kraków, Warszawa – Częstochowa, Poznań – Szczecin, na których pociągi będą kursować co godzinę. Warszawę i Łódź, a także Kraków z Poznaniem przez Katowice i Wrocław będą łączyły pociągi kursujące częściej niż raz na godzinę.

Planowany jest także wzrost liczby połączeń uruchamianych rocznie przez PKP Intercity w kolejnych latach – ze 120 tysięcy pociągów w 2021 roku do ponad 196 tysięcy w 2030 roku, co stanowi wzrost o 64%.

Dynamiczny wzrost skali działalności przewoźnika pokazuje również praca eksploatacyjna (iloczyn liczby pociągów i przebytej przez nie odległości), która zwiększy się z 370 mln pockm w latach 2011 – 2020 do 683 mln pockm w latach 2021 – 2030 czyli o ponad 84%. W 2030 roku praca eksploatacyjna będzie o 69% większa niż w roku 2021.

Ekologiczna kolej jako środek transportu pierwszego wyboru

Zrównoważony transport to jedno z założeń Europejskiego Zielonego Ładu, który jest kompleksową strategią Unii Europejskiej dotyczącą ochrony środowiska oraz przeciwdziałania zmianom klimatycznym. Głównymi celami dla sektora transportowego są znaczne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i osiągnięcie bardziej zrównoważonego rozwoju.

Rozwój kolei wpisuje się w założenia Europejskiego Zielonego Ładu. Ponad 19 mld zł na nowoczesny tabor dla PKP Intercity w latach 2021-2030 stanowi realizację planów rozwoju sektora kolejowego w całej Europie nakreślonych przez Komisję Europejską do 2050. Plany wyznaczają za cele: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w transporcie o 90% do 2050 r., podróże rozkładowe poniżej 500 km neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla do 2030 r. oraz kolej jako główny i najmniej emisyjny środek transportu zbiorowego.

W najbliższych latach będziemy świadkami bardzo dużych zmian na rynku transportu. PKP Intercity wchodzi w nową dekadę z ważnym zadaniem całkowitej przemiany krajowego transportu pasażerskiego. Perspektywy rozwoju kolejowych przewozów długodystansowych są bardzo obiecujące, ponieważ bezpieczna, komfortowa, przewidywalna, dostępna i ekologiczna kolej to transport przyszłości.